5 ~~Skovbygg.~~

Til Fru Laura Gundersen.

Bergliot.

Digt af Björnstjerne Björnson

Deklamation med Orkester

Musik af

Edvard Grieg.

op. 42.

Klaverudtog.

(x (Harald Hårdrådes saga kap. 45 mod slutten lyder:
Da Einar Tambarskjelves hustru Berglit, som sad tilbage i Herberget i byen, spurgte mandens og sønnens fald, gik hun straks op i Kongsgården, hvor bondehæren var, og ophidsede den meget til slag. Men i samme øjeblik rodde kongen ud efter elven. Da sagde Berglit: „nu savner vi her min frænde Håkon Ivarsön; ikke skulde Einars banemænd ro ud efter elven, om Håkon stod her på elvebakken".)

(x (In der Harald Hardrade's Saga lautet Kap. 45 gegen den Schluß: „Als Einar Thambarskelfir's Weib Berglit welche in der Herberge der Stadt (Drontheim) zurückblieb, erfuhr, daß ihr Mann und Sohn (Eindridi) gefallen seien, ging sie sofort nach der Königsburg hinauf, wo das Bauernheer war, und feuerte dasselbe eifrig zum Kampfe an. Aber im selben Augenblicke ruderte der König (Harald Hardradi) den Fluß hinab. Da sagte Berglit: „Jetzt vermissen wir hier meinen Freunde Hakon Ivarson; Einars Mörder sollte nicht den Fluß hinabrudern, wenn Hakon hier am Ufer stünde.")

Bergliot.

Allegro moderato e maestoso.
M.M. ♩ = 104.

Edvard Grieg, op. 42.

Pianof.

f

marcato

fz

cresc.

ritard.

Bergliot (i herberget.)

(med værdighed:)

Idag kong Harald
får gævt tingfred,
ti Einar fulgte
femhundred bønder.
Eindride, sønnen
står vagt om huset
mens den gamle
går ind til kongen.
Så minnes Harald
mange at Einar
har tvende konger
i Norge kåret, —
og giver fred
og forlig på loven;
hans løfte var det,
og folket længes. —

Hvor sanden fyger
over mør vejen ?
og støj der stiger ? –

Allegro ♩ = 116

8va

p

Se ud, min Haavard!

Kanske blot vinden!
ti her er vejrhårdt;
den åbne fjord
og de lave fjelde.
Jeg mindes byen
fra min barndom,
hvor vinden hvisser!
de vrede hunde!

pp

p

(hviskende:)
men støj der tændes
af (hvem) slemmer ?

fp

fp

og stål den farver
med kamprød flamme!

(Stigende:)
Ja, det er skjoldgny!

Doppio movimento 𝅗𝅥 = 116

fp

og se hvad han gjør:

Spydbølger hvælve om Tambarskjælve!

Han er i Trængsel!

Troløse Harald:

Ligrammen løfter sig af din Kongsfred!

cresc

Kør frem med Larmen, jeg maa til Kampen, nu sidde hjemme,

String.

fz

det gjælt jo livet!

con fuoco

𝅗𝅥 = 126

f

fp

8va

fp

8va

cresc

(hastig:)

o bönder, bing ham! slå kred omkring ham!

Eindride, varg nu den gamle fader!

fp

8

fp

8

8

cresc

Byg ham en skjoldborg, og giv ham buen, ti døden flöjet med

fz

Ejnars pile!

(Stærk og indtrængende?) Og du St. Olav, o for din søns skyld!

Giv du ham gagn-ord i Gimles sale!

molto pesante

poco rit.

(hurtig!) Flokken de springer...
og kjæmper ej længer, ...
i bølger de følger
hverandre mod elven!
hvad er der vel hændt?

Allegro moderato. (Tempo 1mo, ma più tranquillo)

pp

Hvad spår denne skjælven,
har lykken sig vendt?

Hvad er det? hvi stanser
nu bøndernes skare?

Med nedsænkede landser
to døde de kranser)

(lidt langsommere)

og Harald får fare? –

(efter hurtigere)

Hvad hænger der ei
ved tingstuens port? –
(afstand)
stille de hær
vender sig bort? –

Hvor er Eindride? ... Sorgfulde blikke

Molto agitato 𝅗𝅥 = 144.

x)

pp

flygter hinanden, frygter mit møde ... så kan jeg vide:

cresc.

de to ere døde!

stretto

fp

(hurtig:) Rum! (hurtig:) Jeg må se:

8va

molto cresc.

trem.

f

x) Fermaterne så korte som muligt

(lustig:)

Jo, det er dem! –

(stakt, langsomt:)

Kunde det ske? – –

8va

Andante

string.

sfz

p

(meget langsomt:)

Jo, det er dem:

Andante molto ♩ = 44.

pp

ten.

p

molto

f

(Drott:)

(x Falden er kjækkeste høvding i Norden,

ritard

p

(xx Norges bedste bue brusten.

(skygende lidt efter lidt:)

(xxx Falden er Einar Tambarskjelve Sønnen ved side, — Eindride!

Mørket i mörke hav, som var Magnus mer end fader! Kong Knud den Store lærede sönne-råd!

(stigende:)

Falden for snigmord skytten fra Svolder, Løven, som sprang over Lyrskog-heden!

(stigende:)

Slægtens bjergvold, bøndernes høvding,

(med stor styrke:)

Trøndernes hader Tambarskjelve!

(aftagende:)

hirdhæret, hædret, hanstængt for hundene, —

(aftagende:)

Sønnen ved side, — Eindride!

meno f

dim

p

pp

8va

(x Deklamationen begynder efter Taktens 3die Fjerdedel.

(xx Deklamationen begynder på 2den Fjerdedel.

(xxx Deklamationen i denne og de følgende 6 Takter begynder på 4de Ottendedel

Allegro risoluto 𝅗𝅥 = 108

(hastig:) Op, op, bondemand, han er falden; –

p

men han, som fældte ham, lever!
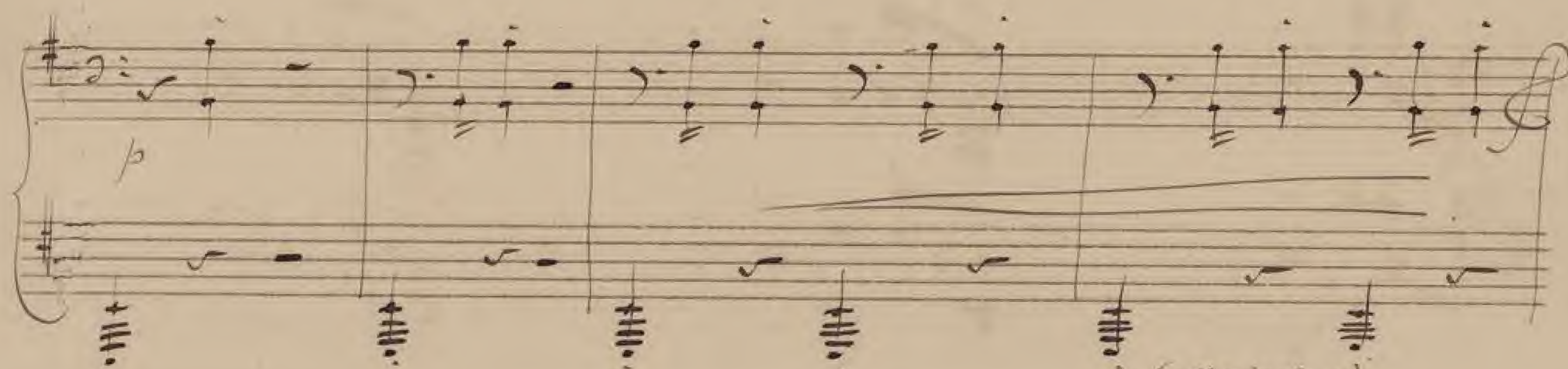
fz
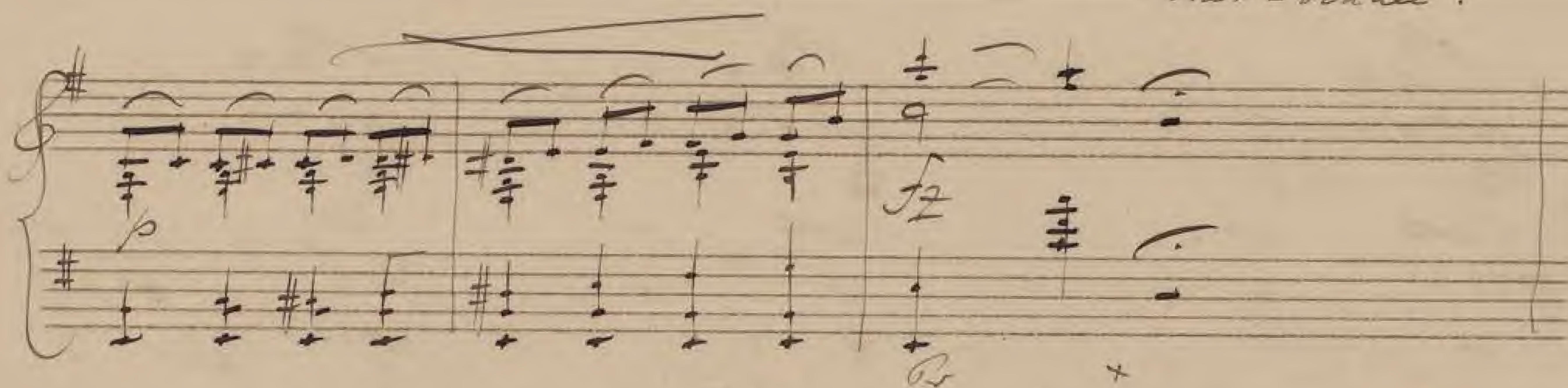
Kender I mig ikke?
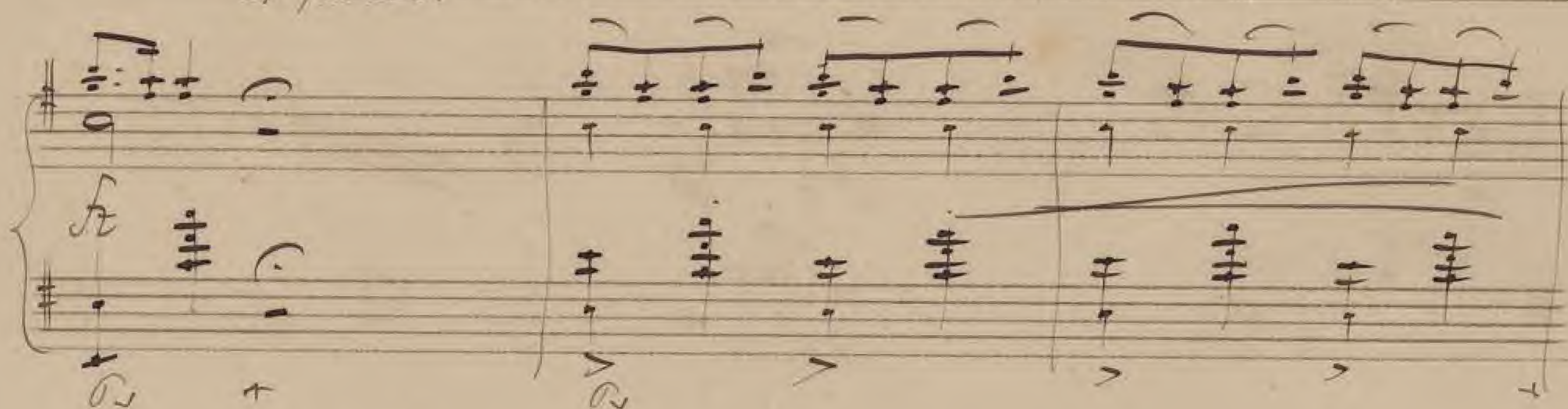
Bergliot, datter af Håkon fra Hjörungavåg
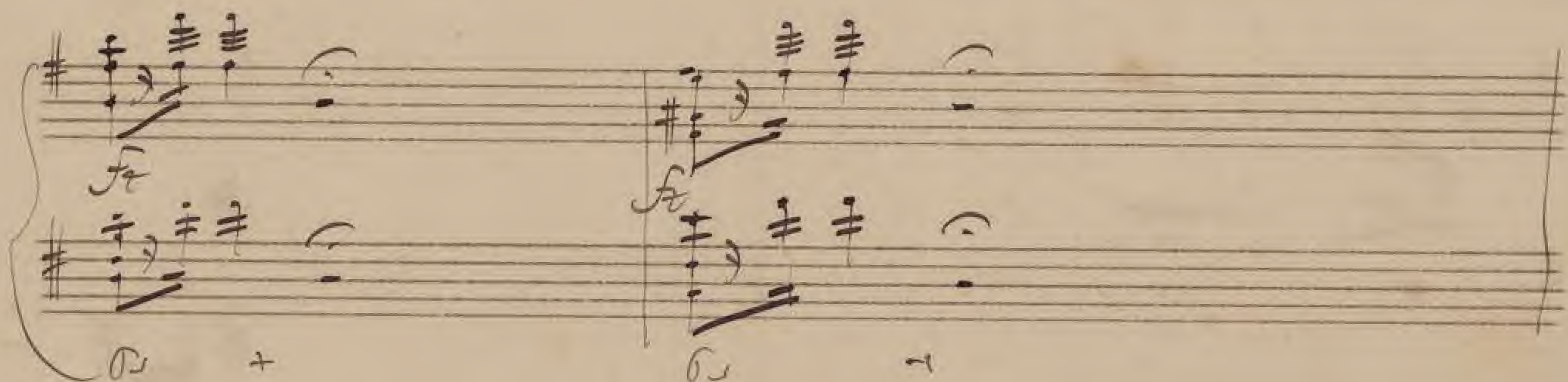
(mindre hastig:) nu er jeg Tambarskjelves enke!

fz


p
(atter lustig!)


Jeg roper på eder,
har - bönder:
p
fz
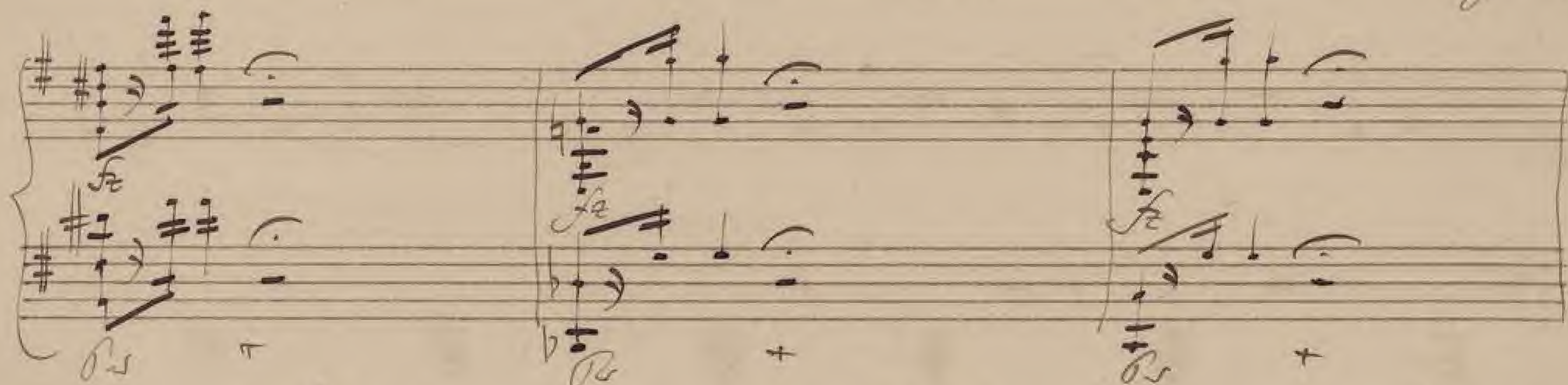

Min gamle husbond
er falden.
fz


Se, se, her er blod
på hans blege hår,
eders hveder kommer det over;
fz

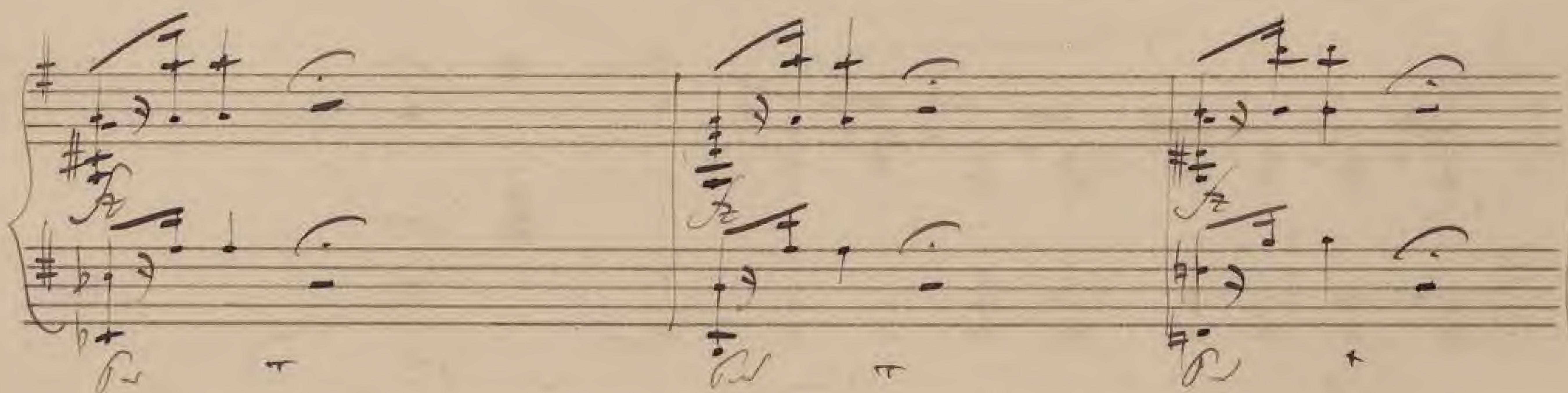
til det bliver koldt
uden ham.

Op, op bondemænd,
eders høvding er falden,

eders ære,
eders fader,
eders bønds glæde,
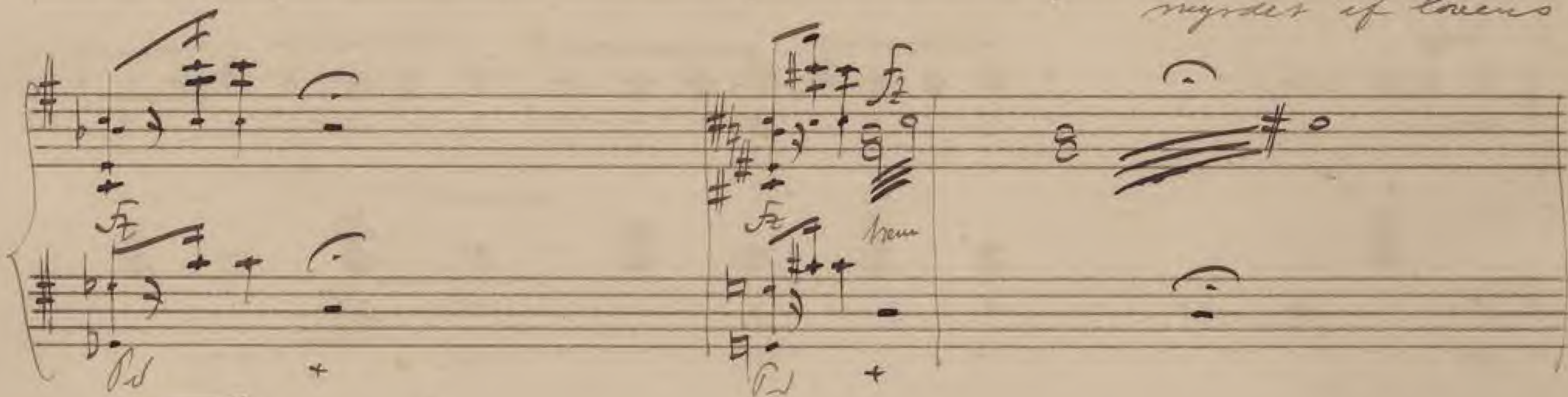


hele dalens eventyr, — hele landets helt, — her er han falden



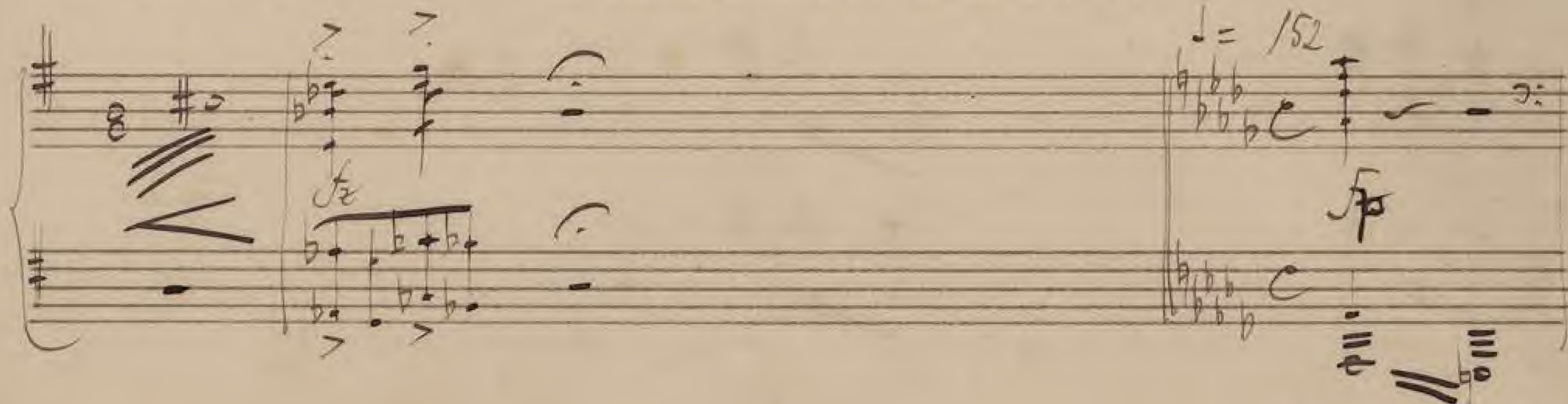
og I skulle ikke hævne?

myrdet i mørke, i kongens stue
i tingstuen, lovstuen er han myrdet,
myrdet af lovens



første mand, —

o, lyn vil falde fra himlen på landet,
hvis det ikke lutres i hævnens lue!



Seks langskibe fra land,

stacc.

Einars ni langskibe ligge her,
lad dem bære havnen til Hamed!

sempre stacc.

cresc.

f
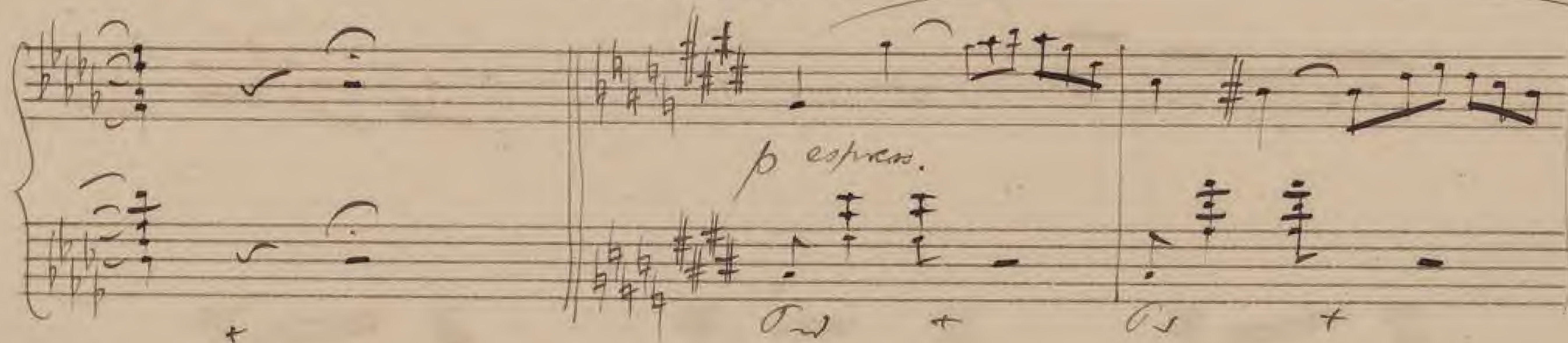
più f

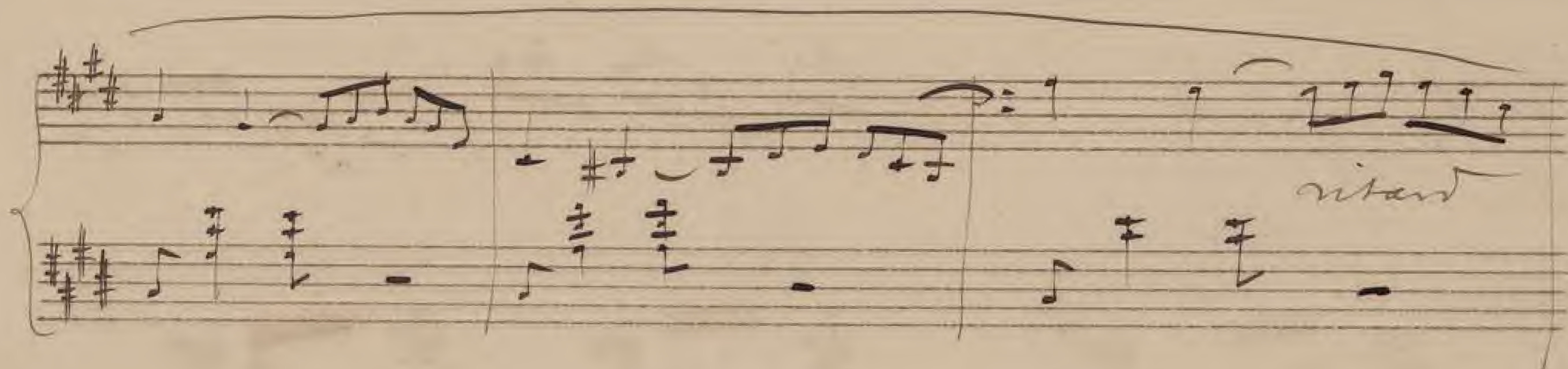
rit.

(Vred:) O, stod han her,
Håkon Ivarsøn,
stod han her på bakken,
min frænde,
da fandt Einars bane
ikke fjorden,

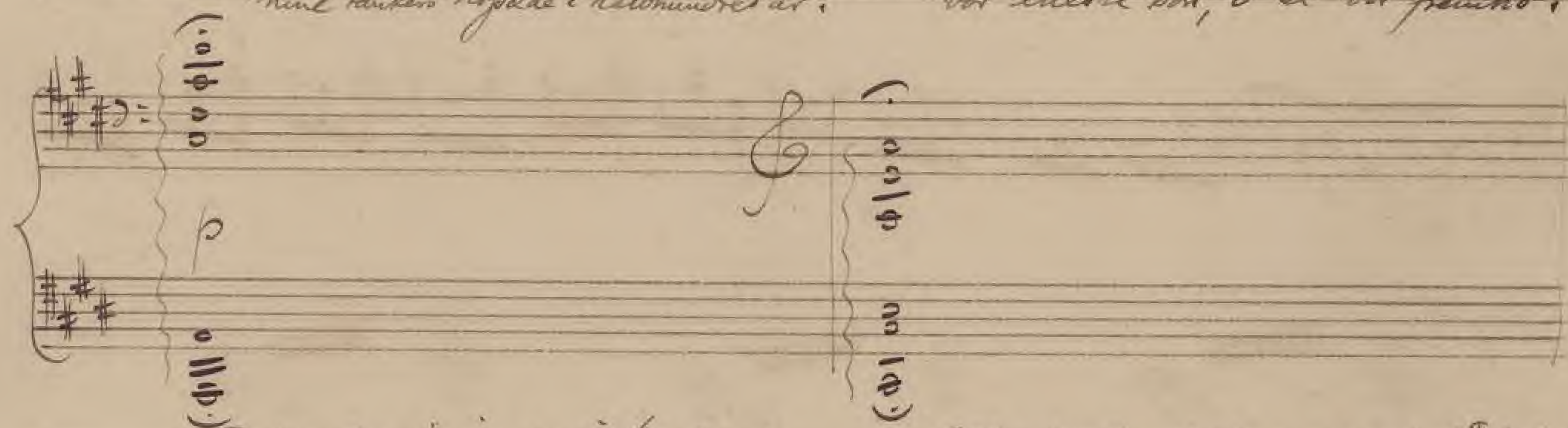
ff

og eder, fejge,
slap jeg bede!
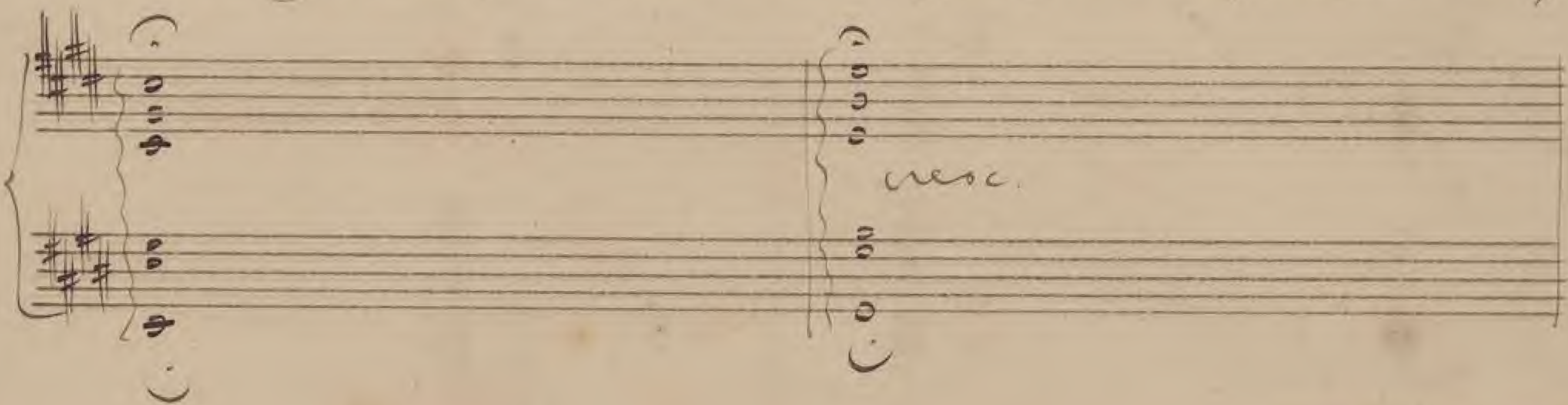




O, bönder, hör mig, min husbond er falden, Vallet er det, og ved dets höjre side
mine tankers höjsæde i halvhundred år! vor ældste sön, o al vor fremtid!



Tomt er der nu imellem mine to arme, Eller hvorhen skal jeg vende mig på jorden?
Kan jeg vel mere få dem op til bön? Går jeg bort til de fremmede steder,



(x

ak, da savner jeg dem, hvor vi levede sammen,

men vender jeg mig derhen

p

Ak, så savner jeg dem selv!

cresc

(lidt hurtigere:)

Dem i Valhal får jeg ikke finne,

til hem fulgte jeg i min barndom,

♪ = 72

dim.

(noget langsommere:)

Men den nye gud i gemte?

(x De små noder og pauser er anbragt på steder, hvor totalvirkningen er absolut afhængig af, at Komponistens rhytmiske intentioner lægges til Grund for Deklamationen.

Han tog jo Alt, jeg havde! Hævn?

trang.

pp

hvem nævner hævn? kan hævnen vække mine døde

eller dække mer ~~[illegible]~~ for kulden? finnes i den et [illegible] enkesæde

cresc.

f

eller trøst for en barnløs mor? gå med eders hævn, lad mig være!

pp

più mosso

♩ = 80

p

Læg ham på karmen, havn og sønnen; kom vi at følge dem hjem.

pp

Den nye Gud i Gemlle,

(med stærk stigning:)

den fygtelige, som tog alt,

f

ff

(atter svagere, dog med vægt:)

lad ham også tage havnen,

(Langsomt:)

ti

p

den forstår han!

pp

Tempo di marcia funebre ♩ = 56

pp

Ped

p

fp

fp

pp

molto

ff p

Kör langsomt, ti såtan kåte Enar altid og vi kommer hidende

un poco ritard.

hjem.

x hundene ville ikke stå med glatte hoje,

a tempo

pp

x Herfra og de følgende 8 Takter er det ikke Meningen, at den opgivne Rhytme indtil Ydærlighed skal følges. Deklamationen må optræde fuldkommen selvstændig og de angivne små Noder er her blot et Fingerpeg.

men kyle og hænge med katen, og gjæstens hester ville spidse ören

stacc.

vrinske glade mod stalddören og kende Eindrides stemme.

(stigende liv efter liv!)

cresc. poco a poco

Men den lyder ikke længer, og heller Ernas drik i katen, som sätte, at vi måtte alle

(med stor kraft!)

sejse sig, for nu kom dödningen.

molto

(swaresco:)

De store skar ut sig stange; folkene ut sig dunte bort;

tranquillo

hvag og hester ut sig vælge, flytte ud og leve ene,

pp

Kör langsomt;

pp molto ff molto p

h'ri kommer h'Bark hjem.

rit.

pp
a tempo

dim

morendo

ppp